

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többszöri hirde-
tésnél olcsóbb. Nyiltter
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A magyarosodás érdekében.

A már az a divat, hogy ha valamely eszmét felkapnak, akkor minden lap azt fújja, hasábot irván róla. Egyik ezt, másik azt tanácsolja; hanem ritka találja a fején a szeget. Mindegyik cikk más más tanácsokat osztogat; de mindegyik megegyezik abban, hogy „legnagyobb szükségük van a magyarosodásra — a zsidóságnak”. Egyik szép szóval osztogat tanácsokat, mint pl. a „Néptanítók Lapja”; a másik meg, mint pl. a „Közszégi Közlöny” 21. száma, erősen döngeti a zsidóságot, hogy miért nem reformálódik; de hogy azt meggondolnák, vajjon lehet-e az életben, a gyakorlati téren úgy okoskodni, mint a papíron a tollal: arról szó sincs.

Barta László urnak, a „Közszégi Közlöny” szerkesztőjének pl. elég lelki megnyugvására szolgál az, ha sarcasmuszzerű cikkében, melyet plane vezérelkűl alkalmaz lapjában, össze-vissza hordja a zsidóságot, ráhánva azokra minden rosszat, amit csak egy felekezetre ingerült állapothoz ráfogni lehet. Mondom: „ingerült állapotban,” mert meg vagyok győződve, hogy nyugodt kedély hangulatban és higgadt észjárással egy vallásfelekezettel, egész tömegében, mi den kivétel nélkül, annyira korbácsolni, lehetetlen.

Bátran merem tehát állítani, hogy a „Közszégi Közlöny” szerkesztősége nem meggyőződésből beszél; megengedem, hogy részben igaza van, abban, amit a zsidókra kiabál; de cikkében nemcsak a zsidóságot poecskolja, hanem egy olyan közeget is megtámad, mely ellen épen nem lehet okunk panaszolnunk.

Vagy mit fejez ki ez a passzus? „Igy a többek között a falusi zsidó hitközségek tekintélyén, mi sorba sem esnék, ha az annyszor becukutni rendelt zugiskolájukat valahára tényleg be is zárnák . . . stb.”

Most már legyen szíves Barta ur nekem megmondani, hogy alapos meggyőződésből állítja-e azt, hogy a ministeri rendeletek a tanfelügyelők nem tesznek eleget?

Ezen tétele által csakis a tanfelügyelőséget vádolja lelkiismeretlen kötelesség teljesítés miatt, amit bizonyosan nem tesz, ha tudomása volna pl. derék tanfelügyelőnk lelkiismeretes működéséről.

Ime tehát vegye tudomásul Barta ur, „hogy az annyszor (!) becukutni rendelt” zugiskolák be is zártak. Bácskában 17 zugiskola azonnal bezáratni rendeltetett; hétének idő adatott az 1868. XXXVIII. t. cikkhez való alkalmazkodásra; kettőnek a jövő tanévre — különben való bezáratás fenytéke alatt — okl. tanító tartása rendeltetett el.

Azt hiszem, ez adatok olyanok, melyek Barta urnak merész állításával homlokegyenest ellenkeznek, melyek elégségesek arra, hogy Barta urat meggyőzzék arról, hogy tulajdonképpen nem mind arany — igazságokat mondott ám el cikkében!

Említet már, hogy a „Néptanítók Lapja” is hozott a magyarosodás érdekében egy cikket; ebben is a zsidókról van szó, csak hogy szelid, komoly és okos modorban.

Bálint ur a „Magyarország” c. folyóiratra hivatkozva, igen szép és megnyerő hangulatban ajánlja a magyar imakönyveket az izr. iskolából kilépő növendékek kezébe adni. Ez is jó gondolat; de még érni kell neki. Vannak azonban sokkal hathatósabb eszközök is a néptanító kezeiben, csak akarjon magyar ifjúságot teremteni.

Tapasztalásból mondhatom, hogy első és legfontosabb magyarizáló eszköz az idegen ajku népiskolákban az énektanítás. Tapasztalásból tudom, hogy növendékeim, kik ezeltől két évvel sült németek voltak, ma egész lelkesedéssel énekelik az „Adjon Isten a magyaroknak jó napot!” „Árpád volt a dicső magyar, igaz a!” „Isten áldd meg a magyart!” „Hazádnak rendületlenül” stb. magyar dalokat. Ugy, hogy ma már ha egy-egy német dal is előfordul az énekórán, tapasztalom, hogy a kedélyek azonnal lehangoztak, a hangok elbágyadtak, sőt arckifejezésük is azt mutatja, hogy jobb szeretnék, ha ez nem is volna a többi közt. Természetes oka pedig ennek az, hogy a német dalok sohasem olyan zamatosak, sohasem olyan dallamosak, mint a magyar dalok; ezek jobban hatnak a gyermek kedélyére és az meg aztán elvitázhatatlan elv, hogy minél nagyobb a hatás, annál nagyobb a fogékonyság azon hatás iránt.

És ezek a dalok aztán szép lassan átszivárognak az egész községre. Otthon az iskolásfiú énekelgeti az iskolában tanult szép, melódikus magyar dalokat; a kicsi 3 éves kis fiú csak figyel. Egyszer csak elkezd a picike, aki a család szemé-fénye, az ő töredező nyelvén a honfidal énekelni; ez természetesen a jó anya figyelmét nem kerüli ki; az anya figyel, hallgat és öröme határtalan. Mi következik ezután? A picikének többé nincs nyugta; bárki jőjön is hozzájuk, a picikének elő kell állni és ismét, meg ismét el kell neki

azt a szép honfidal énekelni; ilyenkor hág tetőpontra az anya boldogsága.

Igy aztán a magyar dalok szépen szájról szájra az egész községben elterjednek, mert, ha azt akarjuk, hogy valamely dolog titok maradjon — mondá Cserey-Berey uram — akkor azt csak az iskolás gyermekeknek kell elmondani; másnapra már bizonyosan az egész falu birtokában lesz a titoknak.

Második fontos eszköz a tanító kezei közt az alsóbb osztályokban a beszéd és értelemgyakorlatok, a felsőbb osztályokban a történet-oktatás.

Milyen élvezet lehet egy tanítóra nézve az, ha látja, hogy az a kis nebulo ezeltől két évvel szót sem értett magyarul és ma már szépen felelget kérdéseire magyarul. Mert két év alatt el lehet azt érni, csak a tanító lelkiismeretesen töltse be a beszéd és értelemgyakorlatokra szánt órákat. Hát aztán mily lelki öröme szolgálhat egy tanítónak az, hogy felsőbb osztályában már a magyarok történetét magyarul és nem más nyelven hallhatja növendékei szájából! Hát aztán az olvasási, terményrajzi, földrajzi, hittani, sőt tornászati órákon is mily sok anyag kínálkozik a magyarosításra!

Csak akarat kell hozzá és akkor biztosan el fogjuk érni célunkat! Jóka! Mór ezt írta Vadnay kis leányának legyezőjére: „Repülni a legkönnyebb mesterség, csak erős akarat kell hozzá!”

En is elmondom tehát, hogy mi sem könnyebb, mint azt elérni, hogy iskoláinkban a magyar nyelv virágozzék, csak — erős akarat kell hozzá.

Ezt pedig adja meg az Ég minden ügybuzgó tagtársnak jutalmul.

Krausz Bernát,
tanító.

A „Gazd. Egylet” közleményei.

272. szám.

Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület.

1883.

A Bács-Bodrogh megyei lötenyésztés emelésére évenként rendeztetni szokott jutalom díjazás ez évben június hó 17-én reggeli 8 órakor Kúlán fog megtartatni, melyre az egyesület lötenyésztési szakosztály tagjait, van szerencsém a bírálatban való részvételre tiszteletteljesen meghívni.

Zombor, 1883. évi június hó 10.

Honfiai üdvözlettel
Szemző Gyula,
egyl. alelnök.

Baja, jun. 10. A gabona őszi és tavaszi legjobb termést ígér. A sok esőzés alatt egészen kiféjlett, csak itt-ott panaszolnak a mult hetekben volt ködre, hol a buzát épen virágzásban érte. — Rozsunk semmi baja. A tavasziak, különösen árpa és zab, igen jó, legjobb aratást ígér, a kapás-vetemények nagyon szépen kifejlődtek, valamint a takarmányrépa is. Májusban két éjjel nagyobb hideg volt, ez a gyümölcsben sok kárt tett, de azért ez is közép-termést ígér. Párszor jég is volt, de itt nagyobb kárt alig tett, azonban Bikityen, Almáson és Jankovác vidékéről panaszokat lehet hallani. Szőlő itt szintén sokat ígér, de a Dunán túl a fagy és jég sok kárt tett. Széna és lucerna szépen fizet, javában kapálják. Mézelés kitünő és igen bő.

Kula, jun. 10. Több napi esőzés után végre tegnap és ma derült időre ébredtünk és a gazdának lankadt reménye újra feléledni kezd. A hűvös idő és esőzések folytán sok helyütt rozsdá keletkezett a buzában, a mely azonban szerencsére még nem hatolt a kalászba. A meleg időtől fog ezután függni, kiheveri-e a gabona e bajt vagy sem. Tegnapelőtt délután jéggel vegyített felhőszakadással eső volt, melynek következtében a gabona, különösen a bujább, ledőlt, miáltal eltekintve attól, hogy több helyen a buza teljes virágzásban volt, bár okoztatott. Általában véve azonban a gazdák -- kár nem vérmes -- de elég kecsesgető reménnyel viseltetnek az aratás iránt.

Zombor, június 10. A rozsdá, habár erősen tapadt a leveleken, a kalászkok normális fejlődésére nem voltak semmi befolyással; a kalászkok teljesen egészségesek s szépek, a rozsdának rajtuk semmi nyoma. Hogy a levélrozsdá nem toge-később kárt okozni, az kérdéses, habár véleményem szerint csak a szalma mehet tönkre, a buzaszem már most nem. A többi vetések kitünően állanak.

Ujvidék, jun. 11. Tegnap szép napunk volt, de ma és az éjszaka nagy záporos és zivatar volt. Állandó tiszta időre van szükségünk, mert különben reményeink füstbe mennek.

A repce betakarításáról.

Alig van a mezőgazdaságban oly második termény, melynek betakarítása ennyi esélytől függne; de viszont alig is képes más művelési növény akkora hasznot adni a gazdának, mint épen a repce.

Ha a vetés jól sikerült, nem lett sem sűrű, sem ritka; ha jól áttelelt s sem ki nem fagyott, sem ki nem pállott a magas hó alatt, ha a sokféle rovar elenség hagyott a gazdának is valamit, akkor a termés nagysága nem kis mértékben függ a betakarítástól.

Itt is arra kell törekednünk, hogy eltaláljuk a helyes időpontot, midőn a repce beöli (hüvelyei) megsárgultak, de még fel nem pattogtak, a midőn a repce

magja barna színt vett fel — Ha korábban kapunk a letakarításhoz, éretlen magvakat nyerünk, melyek őszeaszaknak, könnyen megromlanak s egyáltalában csekélyebb olajtartalommal bírnak; ha ellenben később fogunk kaszáláshoz, ugy az alsó becölből már kipergett a mag s épen a legszebb s legtöbbet érő magvak egy része vész el s marad vissza a tarlón.

Száraz évben a letakarítás már május vége felé megtörténhetik; nedves években a letakarítás június első felére esik. — A repce letakarítása vagy kaszával, vagy sarlóval eszközöltetik s főleg ha a repce sorba volt vetve, nem kis munkát ad a kaszásnak a vastag szárazakat levágni. Ezen kaszálásnak reggel korán kell történnie s csak addig tartania napos idő mellett, míg az idő igen fel nem melegszik, vagyis délelőtt 10 órakor már legelőszerebb a munkát beszüntetni s csak ismét este felé szabad azt folytatni, nehogy a nagy forróságtól a becök felpattogjanak s a mag kihulljon.

Ha szép holdvilágos éjjeleink volnának a repce-takarítás idejében, ugy lehet azt éjjel is folytatni s ha valahol, ugy ezen munkánál a villamos világítás csakugyan nagyszerű sikerrel lenne nagyobb repcedőlőknél alkalmazható.

A lekaszált repce némely helyen vékonyabb kékbe köttetik; másutt ellenben s hazánkban a legtöbb helyen csak kisebb rakásokban petrencékben hagyatják az utóérés végett. — Kisebb gazdák azonnal kocsira rakják a lekaszált repcét s hazavivén, el is cséplik, a mely eljárás mellett a magvaknak sok szárogatás és forgatás leend szükséges.

Ha már a lekaszálásnál is igen nagy óvatosságra volt szükségünk, még jobban kell figyelnünk a megszikkadt repcekévek vagy petrencék összegyűjtése, szállítása s összerakásánál.

A behordást korán reggel vagy este, avagy holdvilágos éjjel kell okvetlenül eszközölnünk s a kocsit vagy szekeret, mellyel a száraz repcét beszállítjuk, ponyvával kell leteritenünk, hogy az utközben kipergő magvakat a ponyvában megkaphassuk. Gondosabb gazdák oly petrenceszállítókat készítenek, a melyek alján szintén vászon van kifeszítve, hogy így még a kocsira szállítás közben kihulló mag se veszessen kárba.

A repce oda szállittatik, hol esépetelni fog s itt vagy azonnal csépeljük, vagy ha ezt nem szándékoznak mindjárt tenni, akkor hosszukás s lehetőleg keskeny kazalba rakjuk össze, melynek teteje zsuppal, vagy egyéb szalmával 4—6 cm. vastagon befedetik, hogy esetleges esőzések alkalmával a repce be ne ázzék. — Hogy nyílt oldalú, de fedett felszereken még jobb helye leend a repcének — az igen természetes.

A kiesélt mag, nagy víztartalommal bíró, könnyen megpenészesedik s elromlik; miért is, azon magtárnak, melybe a repce tétetik, folytonosan szellőztetnie kell; sőt elengedhetlenül szükséges a repcét a kiesélt utáni első héten naponként kétszer, később pedig naponként egyszer meg is forgatni.

A repce szalmája a cséplés bevégeztével most már rendes szélességű kazalokba rakatik össze s rendesen vagy alomnak, vagy pedig tüzelőül szokott felhasználtatni. E—S.

Hírek.

Rendkívül ritka és szokatlan egyházi funkciót fog végezni jövő vasárnap, június 17-én a nagy mise gével föti-zt. Fejér Gyula apát-plébánosunk, ki a róm. kath. plébánia-templom remek kiállítású, 2 1/2 méter magasságu új toronykeresztjét fogja nagy ünneplésséggel és teljes segédlet mellett felszentelni. — A szertartás végeztével zeneszó és mozsárlövészek között tüzetik fel a kereszt szédítő magasságu helyére, s aztán következnek a szokásos pohárköszöntések az egyház fejére, koronás királyunkra, érseki megyénk főpásztorára, a magyar kormányra, a város főispánjára és elöljáróira, a zombori papságra és a kath. hitközségre. Kívánjuk, hogy szép, verőfényes idő kedvezzen ezen, a templom előtti téren véghezmenendő ünnepélyes szertartásnak!

Paracetich Felix Ujvidék sz. k. város főispánja és neje született Majoros Klára mely fájdalommal jelentik forrón szeretett kis fiuk: Paracetich Sándornak f. évi június hó 11 én esti 9 órakor három heti súlyos betegség után vörheny következtében beállott veselőbőben élte 4 ik évében történt gyszos elhunytát. A felejtethlen gyermek hült tetemei június hó 13-án d. u. 5 órakor Ujvidéken a róm. kath. vallás szertartásai szerint takarítottak el.

Kirándulás. A zombori kaszinó-egyleti dalárda működő tagjai vasárnap, e hó 17-én, reggel Kis-Köszegre (Batinára) rándulnak. A körülbelül 25 tagból álló társaság Auer Ferenc, Ferenc esatornai üzletigazgató ur szíveségéből Zomborból Bezdánig és vissza az „Adelina” nevű csavargözösön utazik, melynek használatáért mérsékelt díjat fizetnek.

F. hó 11—13-án tartatott a helybeli állami főgymnasiumban az érettségi vizsgálat, Fehér Ipoly tanterületi főigazgató s a Ferenc József rend lovagja elnökléte alatt. A vizsgálatok reggeltől késő estig tartottak s a jelentkezett 22 ifju közül Konyovics Dávid kitüntetéssel, 16-an egyszerűen érettnek, 5 pedig nem érettnek nyilváníttatott.

Ujvidékről írják: Angyeliés Germán szerb patriárcha, dályai uradalom fog hosszabb ideig tartózkodni.

A magyar királyhimmusz versenydíjához a zombori kaszinó egyleti dalárda 2 arannyal járul. Ezen kívül az egylet tagjai közül többen gyűjteni fognak a hazafias célra.

Dalestélyt rendez a jövő hó elején dalárdánk a szép Dévay-kertben.

Hirdetmény. Ezennel közhírré tétetik, miszerint a bács-bodrogh-megyei lötenyésztes enyelésére engedélyezett lötenyésztes-jutalomdíjostás f. évi június hó 17-én Kulán fog megtartatni, — mely alkalommal következő államdíjak lesznek kítűzve:

I. Sikerült szoposcsikóval bemutatott anyakancák számára, melyek jól állott, egészséges és erőteljes állapotban vannak s jó tenyészkancaik kellekeivel bírnak. Első díj 12 darab magyar arany. Második díj 10 db. m. arany. Harmadik díj 8 db. m. arany. Negyedik díj 6 db. m. arany. Ötödik díj 4 db. m. arany. Hatodik díj 3 db. m. arany. Hetedik díj 2 db. m. arany.

II. Hároméves kancaesikók számára, melyek kitűnő tenyészképességet ígérnek. Első díj 10 darab magyar arany. Második díj 8 db. m. arany. Harmadik díj 6 db. m. arany. Negyedik díj 4 db. m. arany. Ötödik díj 3 db. m. arany. Hatodik díj 2 db. m. arany.

Minden tekintetben kitűnő mén- és kanca-esikókat a kítűzött díjakból pályázaton kívül is jutalmazhat a díjostó bizottság.

A jutalomdíjakra pályázhat minden bács-bodrogh-megyei tenyésztes, ha községelőljárói bizonyítvánnyal igazolhatja azt: hogy a szoposcsikóval bemutatott anyakancák már a csikó születése előtt sajátja volt, vagy pedig, hogy a kiállított három éves kancaesikó egy, az ellés idejkor birtokában volt anyától származik és általa neveltetett.

A pályázatból csak az angol telivér lovak vannak kizárva, — minden egyéb fajt — akár nagyobb, akár kisebb tenyésztes által nevelt ló, az aranydíjakra kivétel nélkül pályázhat; ha azonban valamely menestulajdonos vagy bármely más díjnyertes pályázó a nyert aranydíjat a közügy érdekében a helyszínen újlag pályázat alá kívánna bocsátani, úgy kiténtetésül a díjak szerint fokozatosan osztályozott arany-, ezüst- vagy bronz-díszoklevelet fog nyerni.

A bemutatott lovak megbírlása, valamint az odaítél díjak kiosztása is, egy e végre alakult vegyes szakbizottság által azonnal a helyszínen fog eszközöltetni.

Hogy a díjostó bizottság kellő időben megtudhassa valamennyi pályázó otletét, köteles minden pályázó a kijelölt nap reggelén Kulán, a helyhatóság-nál jelentkezni, hol további utasítást nyerend.

A földművelés- ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszterium.

Arverés. Fuchs Karolina 2400 fitra becsült ingatl. szept. 9. Ujvidék.

Halalozás. Özv. Gfeller Károlné szül. Albrecht Alojzia június hó 11-én, és özv. Füleky szül. Hofeneder Berta június hó 13-án elhunytak. Béke poraikra.

Lukits Pál ujvidéki lakos ellen a csőd megszüntetett.

A budapesti hitelezői védegyelet tudatja, hogy Bohatsch K. Uj-Futtakon fizetéseit megszüntette.

A igazságügyminiszter Denk Emil palánkai kir. járásbírósi segédtelekönnyvezetőt hasonló minőségben a zombori kir. törvényszék telekkönyvi osztályához helyezte át.

Ujvidékről írják lapunknak, hogy Kubányi János negyvennyolc éves glozsáni evangélikus tanító ismertlen okból agyonlőtte magát; özvegyet és nyole árva hagyott hátra.

A személyszállító gőzösök menendrendje 1883. évi június hó 17-től kezdve további intézkedésig. Felfelé: Bezdánból Budapestre: naponta 9 órakor este Lefelé: Bezdánból Zimonyra: naponta 8 órakor reggel. Bezdánból Orsova- és Galatzig: szerdán, pénteken és vasárnap 8 órakor reggel.

Vasúti menendrend 1883. évi június hó 1-től.

Állomások	Szem. v.	Vegyes v.	Szem. v.
Zomborból Budapestig.			
Zombor indul	3.23	7.45	9.30
Militics	3.41	8.10	10.01
Bajmók	4.29	9.07	11.13
Szabadka érkezik	5.15	10.01	12.24
Szabadka indul	5.50	10.35	3.10
Kis-Körös érkezik	7.29	12.56	4.54
Kis-Körös indul	7.44	1.16	5.09
Budapest érkezik	11.00	6.00	8.22
Budapestről Zomborig.			
Budapest indul	7.45	2.40	8.23
Kis-Körös érkezik	10.45	5.43	1.15
Kis-Körös indul	10.52	5.50	1.42
Szabadka érkezik	12.34	7.30	4.53
Szabadka indul	3.30	8.10	5.16
Bajmók	5.00	9.06	6.35
Militics	6.15	9.44	7.25
Zombor érkezik	6.39	10.01	7.45
Gombosról Zomborig.			
Gombos indul	2.04	6.20	7.38
Szonta	2.29	6.40	8.06
Szt.-Iván	2.44	7.00	8.36
Zombor érkezik	3.09	7.30	9.15
Zomborból Gombosig.			
Zombor indul	10.15	8.05	7.31
Szt. Iván	10.41	8.40	8.12
Szonta	10.57	9.03	8.38
Gombos érkezik	11.11	9.19	8.57
Szabadkáról Ujvidékig.			
Szabadka indul	1.00	5.40	
Csantavér	1.32	6.22	
Topolya	1.59	7.05	
Kis-Hegyes	2.27	7.43	
Verbász-Kula indul	2.52	8.26	
Ó-Kér	3.17	8.58	
Kiszács	3.38	9.28	
Ujvidék érkezik	4.05	10.00	
Ujvidékről Szabadkái.			
Ujvidék indul	5.30	11.55	
Kiszács	6.05	12.23	
Ó-Kér	6.35	12.45	
Verbász-Kula	7.22	1.12	
Kis-Hegyes	7.52	1.32	
Topolya	8.40	2.00	
Csantavér	9.13	2.24	
Szabadka érkezik	9.51	2.55	

Észrevétel: A kövén nyomott számok az éjjeli órákat jelzik esti 6 órától reggeli 6 óráig.

Ujvidékről írják e hó 11-ikéről: Tegnap husz eságó család utazott itt át Halas felé, hol aratási munkálatokra vállalkoztak. Egy társaság a „vasuthoz” címzett vendéglőben megvendégelte őket s Molnár Ruffi hegyesi földbírókos pénzadományt is adott csángó testvéreinknek. — Hatvan csángó család Mezőhegyesre fog menni szintén aratási munkálatokra.

Pénteken reggel a 3 órai vonat majd szerencsétlenül járt, amennyiben egyik kocsij tengelye izzásnak indult, és talán a legnagyobb szerencsétlenség áll be, ha egy földjén dolgozó paraszt ember nyugtalan taglejtései s intelmei nyomra nem térítik a vonatvezetőket. Így azonban szerencsétlenség se történt.

Uj-Szivac községében gyermekkel összekötött kisdélvő intézet van alakulóban, mely rendes tagsági díjak gyűjtése, előadások, látogatási díjak és egyéb segély adományokból lesz fenntartva.

Torzsa községének második országos vására e tolyó hó 10-én a vidéki és helybeli nép sokaság által ujongva nyitott meg, — láttunk ott minden néven nevezendő ipar ágat képviselve, és a nagyban vétel-eladás sem hiányzott. — A szép és gyönyörűen berendezett vásártér, — mely nemcsak a kerületi szolgabíró ur, mint a vásári bíróság elnöke legnagyobb tetszését is megnyerte, — jövőre kiható jó befolyást gyakorolt az öröm-könnnyel telt köznépre, — mert ezen igen sikerült eredményt egyáltalában nem várta a boldogságban uszó lakosság, — mondhatni a rend, csend és közbiztonság tekintetéből a kirendelt derék csendőrség oly meglepő szép haladást mutatott fel, hogy az egész két napon általi időtartam alatt, egy komoly elbírlándó eset sem fordult elő. Továbbá a mi a disznó, juh, marha, ló stb. állatok eladását illeti, az ár igen magas fokon állott és disznó 86, juh 59, marha és ló pedig 175 darab adatott el. — Helypénz szedésből befolyt 175 ft. o. ért.

A Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat tagjaiul jelentkeztek és ilyenekül bejegyeztettek: Sándor Béla, Schmausz Endre, Czifrusz Ferenc, Mártonfi Károly, Mihályi János, Széchenyi József, dr. Alföldy Gedeon, dr. Stojkovicz Péter, dr. Rátay József, Vujevics Zackár, Tripolszky Gyula, Barthal József, Radics György, Kovácsy Alajos, Dömötör Pál, Gräff Nikáz, Dalmay József, Tárcay Mór, dr. Pavlovics Simon, dr. Spitzer Mór, dr. Schuller Simon, dr. Csihás Benő, dr. Grüner Samu, dr. Molnár István Lajos, Karácson Gyula, dr. Margalits Ede, Kozma László, Városi Tivadar, Szilágyi Mór, Bieber Gyula, Donoszlovics Vilmos, Szalay József, Csihás József, Müller Gyula, ifj. Donoszlovics József, Lovász Márton (Zombor); Vujevics Jakab, Német Mátyás, Iványi István, Tones Gusztáv, Balás Imre, Székel Simon, Gyorgyevics Szredoje, Lang József, Haverda Mátyás, Sziebenburger Károly, Vujevics Nándor, Mérey Agoston, Birkás Gyula, Hubert Hermann, dr. Vilhelm Adolf, Berényi Lajos Bittermann József, Jakobesics Antal, Izraelita hitközség, Antunovicz Mátyás, Tipka Antal, Prokes Ignác, Melkay György, Nemzeti kaszinó, Mánics Péter, Zomborevics Vince, Vujevics Dániel, Schossberger N., Mukics János, Pertics Mihály, Malachovszky László, Kertész Nándor, Szőregly Antal, dr. Gulln György, dr. Váli Béla (Szabadka); Harlikovics Gyula, dr. Eremin György, Müller Béla, Bartl Antal, Csarsch Károly, Nagy László, Mezey Károly, dr. Hipp Antal, Harlikovics Károly, dr. Bernheim Samu, Breszlauer Lipót, dr. Löbl Zsigmond, Ambruszt N. (Palánka); Mokry Dezső, Fridrik Tamás, Jablonszky József, Ábrahám Mihály, Senk Antal, Esztergom Sándor, Vuics Izidor, Kelemen János, Poppovics Szilárd, Ada mezővárosa, (Ada), Matkovics Lajos, Rezný Aurél, Gombos Gábor, Lukácsévics István, Boromisza János, Szegfű György, Papp Antal, Dudás Lajos, (Zenta); Balassy Endre, Csicsáky József, Latky József, Kis Abel, Fratricsevics János, Kereskényi Károly, N. Papp József (Hegyes); Lakatos Péter, Papik Miksa, Zittl Róbert, Magy. polgári kör, (Temerin); Steltzer Frigyes, Steltzer Teréz, Korossy János (Kiszács); Balogh György, Hanuss Ferenc, Oltványi György (Bács); dr. Boromisza Tibor, dr. Holländer Adolf, Olvasógyelet (Jankovác); Kármán József, Schneeberger N., Kovalszky Lajos (Uj-Verbász); Raics Miklós, König Gábor, Jablonszky Miklós (Zsabya); Tessényi István, Pfeiffer István, Stebler Lajos (Bulkesz); Kozlovary Sándor, Eigel József, dr. Kamenitzky Sándor (Futtak); dr. Kanyurszky György, Pártos Gyula, Koltly József (?) (Budapest); Kleiner Adolf, Payerle János (Bukin); Császár Péter, Buchwald Simon (Topolya); Nagy István, Omorovica közséje (Omorovica); Harr Samu, Koch József (Kis-Kér); Hartmann János, Venetiáner Sándor (Uj-Soóve); Lehoczky János, Mirkovics Lyubo (Kulpin); Keszler Mátyás, Mangh Ferenc (Bajsa); Bende Imre (Ujvidék); Rónay István (Prigl.-Szt.-Iván); Tormássy Gábor (Gákova); Fonyó Pál (Baja); Krappenheim József (Doroszló); Pozsonyi Béla (Csantavér); Latinovics Ernő (Borsód); Kovácsévics István (Csúrogh); Jancsó Alajos (Gyurgyevó); Graucs János (Szilbás); Fischer Nándor (Gajdobra); Csupor Gyula (Ó-Becse); Mallin Károly (Obrovác); Kolényi Gusztáv (Glozsán); Szalay Károly (Petrovác); Sigmond Güntér (Ó-Soóve); Szaich Gyula (Ó-Kér); Mikosevics Kálmán (Járek); Zsigmond Gyula (Piros); Rédei Károly (Sztanisits); ifj. Klein Jakab (Pécs); Grosz Gusztáv (Szt.-Tamás); Széchenyi Jenő (Nemes-Militics); Válics János (Madaras); Schmausz Ferenc (Torzsa). Ha valakinek neve vagy tartózkodási helye tévesen volna bevezetve, kérem a helyreigazítás közlését. A kik tagokul belépni óhajtanak ebbeli szándékukat mindenkor alulírottánál bejelenthetik. dr. Margalits Ede, a tört. társ. titkára.

Irodalom.

A „Nemzeti könyvtár” című nagyjelentőségű vállalatnak újabb 10 füzetet, a 106—115 dik (új folyam 26—35 ik) füzetet küldött be hozzánk. Öt füzetet Gaal József „Alföldi képek és kalandok” című alföldi tárgyú kisebb beszélyeit és rajzait tartalmazza, a melyek irodalomtörténeti szempontból is érdekesek, sőt fontosak, a mennyiben legelőször vonták a magyar ember figyelmét a délibáos rónák szépségeire és nagy hatással voltak Petőfi költészetére is. Befelejést nyerne a szép tehetségű Balogh Zoltán kisebb költeményei, Zalár József gondos szerkesztésében. Befelejést

érnek továbbá Vahot Imre emlékiratai is, melyek minden hiányai mellett igen érdekesek a 40-es és 50-es évek irodalmi s társadalmi viszonyaira nézve, sőt a Petőfinék szánt igen kimerítő, bár az egyoldalúság némi színezetét viselő részlet már tárgyánál fogva is fontossággal bír. Végül vesszük oly munka első füzetét a mely minden irodalom barát osztatlan tetszésével fog találkozni. Kazinczy Ferenc „Magyar Pantheon”-ja az, mely a nagy nyelv reformator rendkívüli érdekes és irodalomtörténetileg fontos életrajzainak első összegyűjtött kiadása, mellyel a szerkesztő-kiadó Abafi Aigner Lajos újabb érdemet szerzett. Midőn e szép vállalatot olvasóink figyelmébe ajánlanók, megjegyezzük, hogy minden munkát külön is meg lehet szerezni akár 30 kros füzetekben, az ár egyforma barna vászonkötésben, piros metszettel.

A FERDE NEVELÉS ÁLDOZATA.

Azt mondja a nevelészek közmondása, hogy: „A nevelés teszi az embert azzá, ami.”

Különbözök a gyermekek, kik neveltetnek, tehát különbözöknek kell lenni a nevelési rendszernek is.

Jó, okszerű nevelés: boldog és szerencsés gyermeket; ellenben az ész- és természet-ellenes nevelés boldogtalan gyermeket nevel.

„A természet okszerűen fejlődik”, — ezt bizonyítja a napi tapasztalat.

Mindaz, minek létokát a természetben találjuk, az okszerűség törvénye alatt áll és ez alól nincs kivétel, vagy ha van is, az már maga természet-ellenes, nem jöhet szóba. Az ember is a természet része, tehát ez is alá van vetve az okszerűség törvényének, miből következik az, hogy nevelésének ok- és természetszerűnek kell lennie.

Természetszerű nevelés az, mely a gyermek korához, lelki és testi erejéhez van mérve. — És ezt pontosan ki kell számítani; mert ha ezt figyelmen kívül hagyjuk, a rendszer-ellenes nevelés lép előtérbe s érezteti a következményeit.

A sok szomorú példa közül két esetet hozok fel szavaim igazolására, azon megjegyzéssel, hogy igaz történetet említek. Az első eset a következő:

Egy özvegy anyának határozott szándéka volt, fiát a jelen korszak „modern” nevelésének minden ágában részletetni. Taníttatta a modern nyelvekre, a művészeti tárgyak mellett kényszerítette a nevelőt, hogy évente két gimnazialis osztályt végeztesen vele. A fia tanult s éjt nappallá tett, minden idejét bámulatos kitértással tanulmányainak szentelte. Ez pedig káros alakot öltött rá; mert valamint a túlfeszített húr, vagy a kincsekkel túlterhelt hajó megtagadja a szolgálatot, úgy a szellem túlterhelése is az okvetlen bekövetkezni szokott következményt: a test és lélek közötti egyensúly megbomlását eredményezi.

Fünnknál pedig ez bekövetkezett: — megőrült.

Most pedig engedjék meg szíves olvasóim, hogy az alább következő másik példára utaljak, mint oly esetre, melyet a határozatlan irányú lábra kapott „modera” nevelés a társadalmunk kárára s a szülők végtelen bánatára okoz.

Gerváz, míg gyermek volt, atyja házában nevelkedett. Nyulánk, karsu termete, arca halvány és sovány volt, Haja szőke és egy fürt mindig szemébe csinggött, rendesen valamely tárgyra nézett és gondolkodott.

Valahol olvastam egyszer azt, hogy a szókék természetüknél fogva ábrándozók. Gervázban is megvolt ugyan az ábrándozási hajlam, de tapasztalásból tudom, hogy ábrándjainak élt a nélkül, hogy azokat megtestesítette vagy megtestesíthette volna.

Nevelője sokszor megdorgálta, mert tudta, hogy az ábrándozás nemcsak léhává teszi az embert, hanem az élet megromtója, mely kancsalul a festett egékbe néz.

Gerváz nem sokat adott nevelőjének tanácsára, hanem tovább szőtte ábrándjainak ködképet, titkon, elzárkózottan.

Fünnk természeténél fogva szerette a magányt, minden szabad idejét ott töltte, s itt tág tér és alkalom nyílt beteges lelkének az ábrándozásra.

Nevelője sokszor megbüntette, hogy nem tanult. Pedig ő igen sokat olvasott és tanult. Nem volt atyja könyvtárában az a könyv, melyet ő nem ismert vagy át nem olvasott volna. És ezt tette eleinte unalomból.

Szerette a magányt és ekkor félnapokon át figyelemmel olvasott. De nem lelki erejéhez mért könyveket olvasott. Nem értette az azokban foglalt eszméket és ezek lelkében mind problémákká váltak. És ő azon vágytól tüzelve, hogy ezeket meg tudja fejteni, felgerjesztette benne a továbbtanulás és olvasás vágyát. És ez most már nála szenvedélylyé vált. Átadta magát — mint szokás mondani — testétől-lelkéstől a tudománynak. A reális tudományról áttért a filozófiára — és ez veszélyes alakot kezdett öltetni ő reá.

Miért? — Azért, mert ifjúkora nem adhatta meg lelkének ama szilárdságot, melyet a minden rendszer nélküli olvasás igényel; mondom, nem tudta gondolatait helyes irányba terelni. Lelke az eszmék chaoszával volt töltve s így ez a mystikus dolgok veszélyes hullámain himbálódzott; gondolatai labirintba tévedtek, és ezek mellett szívével semmit sem törődött.

Igy nevelte őt önnönmaga, s közülünk így lett ő a legrajongóbb idealista.

Azt mondják az idealista tud szeretni. Gerváz pedig nem szeretett senkit. De őt sem szerette senki. Különc volt és ez választalat húzott közibénk. Idegenkedett minden embertől, nem volt bizalma senkihez.

Feltűnő volt nála a vallási közönyösség is, és ez onnan származott, hogy a lélekben nem hitt az örökigazság kútforrását nem fenn az aetherben hitte megtalálni, de az emberekben sem. Agyrém volt nála a vallási-hitikkely. Azt mondta egyszer nekem, hogy a világ keletkezése, jelene és jövője a természetben a pusztá világban találja magyarázatát.

Nevetett mindig, valahányszor a halálról hallott beszélni.

Az emberi test egy gépkatlan, magyarázta egyszer, melyet szénrel fűtünk és a táperő hajtja a végtagokat. Az ember ennél semmivel nem több, sem nemesebb.

Igy nevelkedett ő és átcsapott a legborzasztóbb materialisták közé.

Egyszer olvasta az „Ismeretlenek bölcsészete” könyvét és arra a fökra jutott, hogy nem szeretette önmagát. És ezt túlzott világnézete okozta. A megfejtethen eszmék lidércit nem tudta leküzdeni. Mondom haragudott önmagára. Bántotta az, hogy ő él.

Lelkébe, verte Spinosa, Heine elveit és aztán — elzárkózott. És ez volt a legnagyobb baj, bár orvost hitt volna, ki őt kigyógyította volna! . . . Erkölesileg meghalt.

Bátyja egy reggel fekete szegélyű levelet kapott. Megnézte az aláírást . . . Gerváz nem volt.

Előérzetet érzett . . . összerendezte. A levél így hangzott:

Édes bátyám!

„A természetben nincs ugrás, ki avval visszaél, önmagát dobja az örvénybe. En szerencsétlen ember vagyok. Korán kezdtem gondolkodni. Olyasmiről gondolkodtam, a mit még most sem értek és megérteni sohasem tudok. En nem koromhoz és eszemhez mért könyvekkel foglalkoztam és ez tett szerencsétlenné. En gyűlöltöm minden embert, de érzem, hogy nincs igazam . . . Későn van már! . . . Jöjj lakásomra s mig ide érsz, véreben fogsz találni” Ugy lett. Másnap eltemették.

Hj. Jung Feri.

0-Becse, 1883. június 12

Június hónap, Péter-Pál napjának hava, tehát az aratás kezdeté. Közeledik az idő, a mikor a jó földbe elvetett mag az azt elvetőt megörvendeztetni van hivatva, s a jelen évben, az eddigi jelek után itélve, ha csak valami rendkívüli elemi csapás közbe nem jő, meg is lesznek a föld tulajdonosai illetve birtokosai örvendeztetve, mert gyönyörű szépen állnak vetéseink, s a jó földben szépen álló vetések szépen is szoktak fizetni.

Községi képviselő testületünkhöz néhány helybeli lakos az iránt folyamodott, hogy a kevés gabonának a községbe behordása a folyó évre megengedtesse. E kérvényt, mint nem illetékességéhez tartozót a képviselő testület érdemileg el nem intézhette, de annak a felsőbb hatósághoz pártolólág leendő felterjesztését elhatározta, megígérte. Ezen ügy fontos volta miatt kénytelen vagyok kissé hosszabban vele foglalkozni.

Városunk fekvése mellett, két oldalról a Tisza által közvetlenül határolva, csak két oldalról lehetséges a kevés gabonát a városon kívül elhelyezni, ez pedig a roppant gabona mennyiséget, de a csekély szabadon álló térséget tekintve s a mult évbeni eljárás, tapasztalat után itélve, a város közvetlen közelében történhetik meg, úgy, hogy a mint 2 oldalról a Tisza, ép oly közvetlen határoltak a másik két oldalon összehordott kevés gabona-asztagok, úgy hogy a városnak mintegy védbástyául látszottak szolgálni a víz és a kevés gabona. Víz és tűz! Ugyanis tekintsük a könnyen megtörténhető szerencsétlenséget, hogy tűz üt ki. A tömérdek gabona egy pillanat alatt lángban áll; egy pillanat alatt az összes termés végig futván a láng, menthetlenül mind elvész. Kutak ott nincsenek. Elveszhet még ember és gazdasági állat élete is! Ez azonban még nem az egész veszteség. A szélnek csak csekély mértékben és a Tisza felé fordulta esetében belekap a láng az igen közel, majdnem töszomszédságban levő, és mind nádas tetővel ellátott házakba. Ha már annyi ezer és ezer kereszt gabona lángban áll, a közönség természetesen mind a gabona lerakódó helyre siet, menteni azt, a mi megmenthető. Ki marad a városon? Meggyullad valamelyik ház, tüzlángban áll a város. Ki volna az a ki ilyenkor higadtan gondolkodnék? Ki az, aki hirtelen megkülönböztetni tudná, mi nagyobb veszteség az élelmi szerencsés, vagy az önfentartási eszköz e, vagy pedig a lakás? Ilyenkor gondolkozásra idő nincs, hanem a kétségbeesés, a józan gondolkodás hiánya lép előtérbe, s ott vesz gabona, ház, jószág és ember élet is. Igen szép atyai gondoskodásra mutat tehát a képviselő testület azon határozata, hogy a kérvényezők ügyét magáévátéve, a kérvényt általánosan tisztelt és szeretett megyei alispán urunkhoz pártolólág felterjeszteni határozta, tudva azt és ismerve azon tulajdonságát, hogy a méltányos kérelmek elől szívét el nem zárja és különösen tudván azt, hogy mint a megye főtisztviselője megvéjének csak javát óhajtja. Nem is kételkedünk abban, hogy ezen felette méltányos kérelmet szokott igazságszerető szívének sugallata szerint a nagy közönség érdekében kedvezően el nem intézné!

Ismeretesek városunk és vidéki községeink viszonyai s ezek szerint az, hogy beltelki többnyire rendkívüli nagy terjedelemeke örvendenek, úgy hogy azokban bátran — tekintetbe véve, hogy azoknak kutak elegendő számmal vannak, hogy jól szervezett tüzoltó társulatunk van — lehetne a kevés gabonát elhelyezni, s ez esetben nem volnánk oly nagy veszélynek kitéve, mint ha az a városon kívül helyeztetnék el, hol véletlen tűz esetében az összes termés, sőt még a város is igen könnyen a lángok martalékává lenne.

Idővesztéssel jár a gabonának a városon kívüli elhelyezése, különösen azokra nézve, kiknek kevesebb gabonája van; ez pedig a nagy többség; mert a kinek nagyobb mennyiségű gabonája van, az a szállásán rakja le azt, levén minden nagyobb birtokosnak szállása is, s ott esépli el gabonáját. De a kevesebb gabonájú ember saját beltelkén lakván a gazda, ugyanott jószágja is, megtakarítja azt az időt, mit a városon kívül netán elhelyezett gabonájához való jutásra fordítania kellene. Hajnalban szobájából, jószágja az istállóból, közvetlen a pár lépésre elhelyezve levő gabonájához jut és hamarosan elcsépli és garmadába rakja a szemet, mig ha a városon kívül van gabonája, ott istállója sincs, lakása sincs, tehát hazulról kellvén kimennie, ez bizony időt vesz igénybe és von el a munkától.

A kilátásban levő jó termést hangoztatják a felsőbb rendeletek, mint biztos jelét a jó adó befizetésnek. Nem is veszi ezt rossz néven az, aki csakugyan részesülni remél a szép termésből, de szívesen is fizeti az adót. Városunk és vidéke szép birtokai után anynyi adót fizet, amennyit némely kisebb vármegye fizet talán. Ha már most a szerencsétlenség megtörténék, amint hogy könnyen meg is történhetik, hogy a

gabona a városon kívül mind egymás mellé rakatván, tűz ütne ki, vége volna úgy a gazda, mint a kincstár szép reményének s így a gazda, önjölété, a kincstár pedig az állam gépezetének némi előmozdítása tekintetében céljuktól elfutnának; mert az előbbi egész évi természet elvesztésén jogos és méltányos igénye támadna az adónak legalább némi részbeni elengedéséhez.

Igy vannak járásunk többi községei is. A hol nem a Tisza, ott a Ferenc csatorna, Petrovosszellón pláne Tisza, rétség (jelenleg víz alatt), Csik vize végre a katonaság számára kijelölt gyakorló tér.

De azt hiszem megyénk számtalan más községe is hasonló bajokkal kénytelen küzdeni, miért is ez ügynek kissé hosszabb szellőztetését azt hiszem nem volt felesleges.

Uj városházunk átadása küszöbön áll. Csak 7 hónappal később a kitűzve volt határidőnél. Nem tudom a meleg időre, a multkor közölttem öröm híre, avagy netalan éjjeli időben, titkon eszközölt munkálatok folytán-e? de bevallom, hogy a torony kiegyenesedett; várja a transparent óra mutató lapot, melynek elkészülte után városunk fénye még éjjelen át is messze vidékre terjed s a későn haza térőknek, mint a tüzes oszlop egykoron Egyiptomban, világítóul szolgál and arra nézve, hogy az ut merre vezet haza felé, egyidejűleg világítani fogja az utcákat, mert a tavasz elmulván, az utcai világítás mint fölösleges beszüntetve lön. Most már egész bátorsággal bele dölhet az éjjel érkező idegen utas kocsiútól az uccáinkon nem csekély számú gödröcskébe, annyival inkább, mert a méla hold hosszabb idő óta felleg takarók alá bújtt és így csak a reménybeli transparent világítja már is in theoria városunkat. Ne utazzék tehát senki éjjel, ha nem muszáj, — ha pedig muszáj, — akkor vegye úgy, mintha a gödröbe dőlni is muszáj volna! Városunk csak nem költhet fölösleges petroleumra idegen utasok kedvéért, de meg a mostani megtakarítás valószínűen azt fogja eredményezni, hogy télen át annál több és nagyobb tejedelmű lesz a világosság.

A Tiszáról most már a töltés-biztos úrtól, közvetlen nyert értesülés alapján határozottan állíthatom, hogy tetemesen apad. Gondja lesz a t. biztos urnak, mint régi honvédek, hogy a garázda folyó gyors visszavonulásra kényszeríttessék.

A műkedvelők még mindig nem hallatnak magukról, pedig a multkori hangverseny óta észinte örömmel üdvözlénük őket e téren. Villany a légre, egy-két jó darab jól előadva, a kedélyekre üdítőleg hat. Kezdek meg tehát minél előbb. A közönség nem lesz hálátlan elismerésében annyival inkább, mert a mint fél hivatalosan értesültem, az erők jól meg volnának választva, és így biztos sikerre számíthatnak. Azt is hallottam azonban, hogy mélyen tisztelt hölgyeink nem a legnagyobb örömmel hajlandók a közreműködésre. Mélyen tisztelt hölgyeim! Mikor Isten Eva ösanányánkat Adám ósapánk mellé rendelte, ezt nem csak azért tette, hogy neki főzzön, fonjon, szőjön, vagyis hogy az ő rendkívüli gyámoltalanságát istápolja csupán, hanem azért is, hogy akkori időben őket ketten képviselvén a nagy közönséget, őt felvidítsa, mert már akkor is úgy volt, mint most, hogy a gyengébb, a szép nem, rózsakoszorúkat fűzött a gondterhelte férfi számára és neki a paradicsomot még paradicsomabbá tette. Most is meg van e hivatása a közönségnek, ugyanazért tisztelettel kérjük, kegyeskedjenek a különben is jótékony célokra rendezendő előadásokat kedves részvételükkel szerencsétlenné. Hídjék el, nincs a hölgynek szebb pillanata mint az, mikor jól tesz. Azt pedig nem hinném, hogy nagysádtok, önmaguknak szép pillanatokot ne óhajtának és így önmagukat boldogítva boldogítanak szegény, szellemi élvezetekben ugyis szükülködő közönségünket. Volt ám szerencsénk kedves, szép előadásukat látni és hallani, nincs tehát kibúvó, nincs ok a kérelem teljesítésének elutasítására. Azért újra kérünk, hálás elismerésünkre magunkat ünnepelesen kötelezzék.

A levelek és lapok szállítása körüli kalamitáink még mindig meg vannak.

A piacok — a szarvasmarha és sertés — disznó piacok még mindig a belvároson randítják a járdákat. Igen tisztelt rendőr biztos ur, szíveskedjék végre valahára e bajokon segíteni, mert a Tisza víznek apadása folytán származandó büzhödött léghöz ha még hozzá járul a fentjelzett állatok által okozott miasma is, nem hiszem, hogy valami, még pedig szomorú sorsral fenyegető járvány, ki ne fejlődjék. A Tiszának nem fáj, ha öt szemrehányásokkal illetendjük, de biztos ur, jó szívét ismerve nem hiszem, hogy fájdalmára ne esnék a netáni szemrehányás, azért rajta; előzze meg a bajt, a mennyire tehetségében áll s maradjunk továbbra is jó barátok, a mint eddig voltunk.

Eddigél 1 mérszárszékkel több volt városunkban, mint jelenleg van. A legzsdagabb, mondhatom igen gazdag konkurrens visszavonulván, a hús ára különként 4 krral felugrott. A hús pedig többnyire ösdióból származó, fűvön hizott marhákból nyeretvén, bizony sokszor rá gondolunk azon ostromlottakra, kik élelem folytán bakanos talpakat kénytelenítettek élvezni. Csakhogy ott a szükség törvényt bontott, nálunk pedig ennyire még hála Istennek nem vagyunk. Azért városunk atyáinak minden szepet, jót felkaroló intéző karjához fordulunk. Szíveskedjenek olesőbb és jobb húsának megszerelhetése iránt intézkedni. Hiszen nekik sincsenek talán vasfogaik hogy oly könnyedén apríthatnak a húsnak csúfolt bór darabokat.

Az eső már kissé túlságos mértékben hull a magasból, gabonáinkon már is meglátszik. Ha megvalósul a gazdák jóslata, hogy Medárd napján esvén, még 40 napig fog esni, akkor bizony aligha nem vége a termésnek. A jó Isten mentsen meg ettől.

r. l.

JÖNNEK A HUSZÁROK.

Huszárok, huszárok
Nyalka szép vitézek,
A lellem is örül,
Ha réatok nézek.

Nini, bizony Isten még huszárok jönnek hozzánk, kurjantott föl a szegleten ülő Panna néni füles kosarai közül, melyek még annó egyből valók voltak Kr. e., mert a lelkek már úgy oda száradt a fenekükhöz, mint akár csak Panna nénié a hátához.

Hej! nem is volt ő már mai asszony, az ő lánykorában még nem tudott többet a tojás, mint a csirke; még nem is hordoztak akkor tunikás szoknyát szokta volt mondogatni, és azután nagyokat húzva „bütykösén”, melybe Icig zsidó töltötve rendszeren a lelket, felfel sóhajtott papramorgós kebléből, hogy: „Nem volna csuda, ha kiesnék a világ fenekét!”

És nem is csalatkozott az öreg Panni néni, mert az a porfelleg ott a láthatáron nem azt jelenté, hogy valami boszorkány üzi játékát a vándorló utassal, — körül koszorúzva borzas fejét ho-nok koronával; hanem csakugyan azt, hogy huszárok érkeznek.

Lassan a közelséggel eloszlott a portelhe és a tüzes harci mének vasszegü körmei alatt pattogott a föld háta, midőn beérkeztek hozzánk a daliás vitézek: az Isten katonái. Mind szalás magyar legények voltak kifent bajszszal. Gyönyörűség volt őket nézni; olyanok voltak ők sudár természetűkkel, mint az erők dísz: a palma. — Volt is öröm a „vászón népség” között, és nem csuda, ha némelyik rajtok felejtette a szemét. Egyik ezt, a másik azt, a harmadik megint más kérdésgetett tőlük, úgy hogy a vitézek nem egyszer törtek ki olyan „miatyánk formában”, melyben benne van az is, hogy: „Eszem azt az imádságos kis szadát, mindjárt megcsókolom piros oreádat.”

De alig vehettek becsületesen lélekzetet a kifradt vitézek, már is újból kezdék a fiatal gazd'asszonykák a csicsérgést: hát osztán itt maradnak vitéz urak mi nálunk, hangzott több torokból egyszerre is, meg egymásután is a kérdés? Itt maradni itt maradnánk bizony mi, akár az ítélet napig is — veték oda a vitéz harcfiak, ha tovább nem kéne menni. — Hát hová mennének, rimánkodék: Julis, Boris, Maris . . . meg Isten tudná megszámlálni ugy a hirtelen, hogy hány — — hamis. — Hová? — Hát Boszniába, — Szerajevóba — megyünk, török dohányt pipázni.

Oh Istenem, Istenem! mán minek teszik azt a tiszá urak, hogy elviszik tőlünk a szép legényeket, — hát itt nálunk nem jó kigyelmeletnek? Jó bizony itt édes hugaim, de hát meg kék tisztítanyai az országot a „medvétől”, hogy föl ne falja az ilyen nyiló violákat, meg harmatos rózsákat, mint tik vagytok szép hugaim.

Olyan édesen szólta ez a törül metszett magyar vitézek, hogy az én szép hugaim előbucszóul egy pár csókot nem sajnáltak volna tőlük, ha ragyogó nappal nem lett volna, és ha a bálulás gyökeret nem vert volna a lábukba, mert úgy álltak ott piros karton kötőjüket csipegetve, mintha csak beléjük dugta volna az „inspektiós lajdnand” a kardját, — és nem a hüvelyébe.

Hanem annál jobban feldőzött hajlott kora dacára a szemfüles Panni néne; nem azért szolgált ő ki vagy hat regimentet, hogy most penzióba küldje a nyelvét, — amit legjobban megőrzött a gondviselés testének egyéb részei közül — nem bizony; azután meg az Icig zsidó lelkesítője úgy szórta ki belőle a sziporákat, hogy az orra is bele vörösödött. De legjobban bátorította őt a szóra az őrmester ur páratlan nyájassága, ki begyeskedő unokájával egy turbékolt, mint akárcsak a gerle a párjával.

Szakasztott képe volt a kis kékszemű südő édes anyjának, a ki szintén élt-halt a piros nadrágrét, meg a sarkantyus oszíméért, s kiről a rossz nyelvek mégis azt rebesgették, hogy megszólt egy bakával, — pedig hát huszár volt az istenadta.

Ami a kis unokát illeti, nem volt ám ő megvetendő; nem volt ugyan se rózsá, se ibolya, hanem csak olyan „paraszt virág” forma; a szót se sajnálta senki, hanem megfelelt mindenkinek a maga módja szerint, — olyan forma hetyke lányka letett ő kelme, mint a milyen kandi menyecske „Pinum Rózi” a „Falu rosszában.” — Rövidre kötött ráncos szoknyájával — mely alól vaskos lábikrái úgy kukucsálgáltak az arra menőkre, mint a mosolygó szőlő gerezdek az éhes rókára — úgy sürgött forgott, mint akár csak a gőzös kereke.

Az öreg Panni néne nem is győzte eléggé dicsérni a kis unokáját, (így nevezte őt, pedig már elég hozzátértett volt; nevezük mi is így) hogy milyen szép, milyen jó, milyen anygali teremés, — és itt nem állhatta meg, hogy fogatlan szájjával csókot ne nyomjon piros ajakára. — És a kis markotányosnőnek való úgy szegyenkezett? (kivált a lába, mert piros strimpfli volt rajta) a nagymama csókjától, mintha legalább is a huszár bajusza alól röpült volna egy pár tüzes csók (talán szívesebben is eltürte volna) az ajakára.

Jól megőrzött arca egyszerre olyan piros lett, mint az érett paradicsom. — De a huszárt is nyugtalanította valami a mente alatt, és csak úgy himezvéhámozva mormogott egy-két érthetetlen szót a bajusza alatt; mire az anyóka megint csak ott kezdte, — mert asszonynak hallgatni, békának száraz tóban lenni: kész halál, — hogy Istenem, ugye milyen gyönyörű teremés, olyan mint a puha őszi barack. . . huszárnak termett (már persze huszár feleségnek) mint akárcsak a nemes gyümölcs az uri asztalnak. En is mindig szerettem a vitéz urakat és a hol csak szerét tehettem, ittam is az egészségükre (és itt nagyot rántott a kulacson, úgy hogy az esuklott kinjában) Hej! gyönygy élet a huszár élet! Még az uri dámáknak is megcsik a szeme rajtok. — Hát még a „fehér népség”, — az csak úgy bódul utánuk; olyan a huszár a lóháton, mint a csillag a firmamentumon, — ragyog mind a kettő szépen, fényesen. Hej mikor még én leány voltam, az a nóta járta:

Huszár vagyok, lelkem babám
Az is maradok,
Kökény színű dolmányomon
Ezüst gomb ragyog,
Uccu peng a sarkantyú
Semmi gondok, semmi bú,
Csak úgy vigadunk!

És ezt lelkesültségében olyan szemem szedett cantusban dúdolta el, hogy a Pirók Őrszi néni, ki a szöbeszédet többet magával hallgatván, és tisztesség ingó-bingó hústömégét olyan ajtatos positurába helyezvén, mint akárcsak egy horvátországi szt. János, — meg nem állhatta hogy apró szeméiből süri könyveket (könyvüket) ne hullajtson azon édes emlékezet felett, mely rég elveszett „mici” kecskéjét és annak a remek hangját hozta vissza kaktusz alakú fejébe.

Ez alatt a mi huszáruk sem állott tétlenül, keveset jegyzett ugyan meg a vén anyóka mondókájából, hanem e helyett bajszát fenne olyan furesa tekinteteket vetett a kis unokára, — hát még ő vissza — hogy a „hat vágást“ könnyebb lett volna kiállani, mint e szúrós szemek tekintetét. El is értették őket mindjárt egymást; nem hiába volt ő Eva anyóka egyik unokája. Hja! az „egyszerű“ is azt mondja kétszer kettő: négy. Ő pedig jól tudta az „egyszerűt“, ha másként nem, hát az ujjain, eleget tanította rá Panni néni.

De értette ő az asszonyi dogmát is, mely azt mondja: „Kövesd a férfit“. Dictum, factum, ugy is lett. Harmad napra viradóra azt kukorikulta a „gatyás“ kakas a portán, hogy a kis unoka elment, el bizony, még pedig a „görbe országba“ Szerajevóba, hogy a huszár bácsinak puha ágyat vessen, hol kipihenhesse a „gestis rebus“-okban elfáradt testét.

Az anyóka hiába kereste reggel az ő gyönyörűséges violáját, a kis Marist, — mondjuk most már az igazi nevét — hült helye volt annak: az ezred „violája“, az ezred „Marcsája“ lett már. Egyedül vánszorgott most az utca szegletére és vigasztalta magát, hű maradt kulacsával, meg az Icig zsidóval, ki rendesen mint a parancsolat, naponként kimérte a „szeidlit“, hogy végtelen fájdalom — mint a meleg eső a száraz földet — enyhíthesse.

Ha azután néha-néha megkérdezték, hogy hol s merre jár a kis unokája, úgy ellágyult az a kozmás szive, mint nyáron a kvargli, és pityergő hangon elmekegte, hogy Isten adjon neki (már t. i. a kis unokájának) erőt, egészséget, de biz ő nem tudja, hogy merre jár, hanem csak azt gondolja, hogy bizonyosan valahol markotányosné — mint volt az édes anyja, — és tán még gyenyeralisné is lehet.

No adja az Isten!

Sanctus.

Hasznos tudni valók.

Bundák és prémek a molyoktól megóvhatók, ha azok közé összehajtasuk közönséges basa dohányleveleket helyezünk el. Igen jó szolgálatot tesz a következő keverék is e célra. Nevezetesen veszünk 4 gr. levendula olajt, 4 gr. ürömolajt és 1 gr. terpentintolajt, e háromféle olajt összekevervén e keverékkel papirszeleteket mázolunk be s e papirt tesszük a ruha közé.

Korai zöldsgféléket kicsinyben a szobában úgy termelhetünk, ha cserepekbe tesszük, azok tövét megöntözzük, s míg hajtani kezdenek kályha mellett, azután pedig az ablaknál tartjuk. Természetesen így nem sokféle zöldsgét, s csakis kis család számára elegendőt lehet előállítani. Tehetünk cserépbe néhány tő sóskát, metélő hagymát, s egy-két gyökér petrezselymet s 5-6 nap múlva már ehetünk idei sóska vagy hagymamártást, s használhatjuk becsinálthoz s levelesz a friss petrezselyem zöldjét.

Vaskályhák tapasztására többnyire szilvaizt, vagy polyvával összegyúrt anyagot szoktak használni. A szilvaizt lassankint elég, az agyag megrepedezik, vagy lehullik s a kályhák ismét csak füstölnek. — A vaskályhák hézagainak kitöltésére Winkler egy igen célszerű tartós ragaszt ajánl, mely 3 rész asbesth-s 1 rész agyagból gyúratik össze és pedig sós vízzel — Az ily ragasszal tapasztott vaskályháról a tapaszt le nem hull s a kályha füstölése itt egészen ki van zárva.

A vetések kifagyásánál azt tapasztalták; miszerint a korábban elvetett gabna, mely a fagyok elérkezéig jobban megerősödik, s meg bír bokrosodni — a fagnak sokkal jobban ellenáll, mint későn vetett, tehát még meg nem erősödött; miből következőleg helyesen cselekszünk, ha az őszi vetést nem halasztjuk igen későre, figyelvén mégis másrészt arra is, hogy igen korán ismét ne vessük el a gabonát, mert ha igen erős lesz, úgy nagyobb hóállás mellett a kipállástól lehetne azt féltetnünk.

Leforrzás és égés folytán keletkezett sebekre sokan a petroleumot ajánlják; de ez nem mutatkozott mindenkor célravezetőnek. Sokkal jobb ilyen sebekre azon kenőcs, mely tojás sárgája és vajból gyúratik össze és pedig úgy, hogy egy evőkanál vajra egy tojás sárgáját vesszük, meggyúrás után vászonra mázoljuk s e vászonnal kötjük be a sebet. Még ennél is jobb, ha két kanál lenolajt ugyanannyi mézvízzel rázunk össze s azzal kenjük be a sebet naponként 2-3-szor. Ez utóbbi szerrel a legveszélyesebb égési sebek is meglepő gyorsan hegednek s gyógyulnak be. Kapni e szert a legtöbb gyógyszerárban már elkészülve is.

NYILTTÉR.)

SALVATOR
első rangú vasmentes savanyúvíz,
lithium és bornátriumban gazdag forrás, orvosi
célokra alkalmas a légző és emésztési szervek
gyulladásos bántalmainál rendelve; — kiváló szer a
kövszvény-, hólyag- és vese-bajoknál. **Borral használva igen kellemes üdítő-ital.**
Kapható ásványvíz-kereskedésekben s legtöbb gyógyszerárban.
20-6 Salvator-forrás-igazgatóság Eperjesen.
Budapestben főraktár **ÉDESKUTY L** urnál

* Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Fölülmulhatlan
az osztrák-magyar birodalomban, világhírű
Selyem-harisnyáim
férfiak számára, melyek teljesen varrás nélküliek, 3 minőségben.
1-ső minőségű: az egész tuat, vagyis 12 pár csak 2 frt.
2-ik minőségű: az egész tuat, vagyis 12 pár csak 3 frt.
3-ik minőségű: az egész tuat, vagyis 12 pár csak 4 frt.
Selyem-finish-női-harisnyák
teljesen varrás nélkül, egy egész tuat, vagyis 12 pár rövid
harisnya csak 4 frt.
Egy egész tuat, vagyis 12 pár térd-harisnya csak 5 frt.
Egy selyem-finish-mellényke
férfiak vagy nők részére csak 2 frt darabja.
Egy selyem-finish-nadrág
férfiak vagy nők részére csak 2 frt darabja.
Egy amerikai horgolt-mellényke
férfiak vagy nők részére csak 75 kr. darabja.
Cím: **HECHT A. gyári raktára,**
WIEN, Stefansplatz 9 (Rothbergerhaus).
Árjegyzékek kívánatra ingyen. — Sztéküldés utánvétellel történik.
10-1

77. szám.
1883.
Árverési hirdetmény.
Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közzé teszi, hogy a zombori kir. járásbíróióság 6784. számú végzése által Jónász Samu zombori lakos javára Hay Lipót zombori lakos ellen 180 frt tőke és járulékaik erejéig, miután f. é. június hó 10-én megtartott árverésen egyedül a butorzi, konyha és egyéb tárgyak adathattak el, — végrehajtható és végrehajtást szenvedett kölcsönösen meg-egyeztek, hogy a végrehajtási jegyzőkönyv 41-44 tétele alatt lefoglalt templomi székekre nézve az árverés elhalasztassék és hogy az árverés ezekre folyó hó 24-ikének d. u. 3 órájára az izraelita templom előcsarnokában verseny érdekében újból kitűztetik, az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.
Kelt Zomborban, 1883. évi június hó 10-én.
Császár Gyula,
kir. bírósági végrehajtó.

Csász. kir. szabadalm. cséplőgép
csak egy forgattyútengellyel.
Képes gőzfűtővel, nagy munkaképességgel.
Járása könnyű s nyugodt. Személyzetben s olajban jelentékeny takarítás. Fizetési feltételek kedvezők. Árjegyzék ingyen.
Leop. Robicsek & Herzog. Wien, Praterstasse 50.
Gyári raktára mindenféle mezőgazdasági gépeknek.
5-3

1739. szám.
polg. 1883.
Árverési hirdetmény.
Alulírt közzé teszi, hogy a palánkai kir. járásbíróióság 1440. sz. végzése által Uj-Palánka árverésének, Schmelz Jakab Uj-Palánkai lakos ellen 427 frt 84 kr tőke és járulékaik iránti ügyben 492 frtra besülit házi bútorok, gazdasági eszközök, buza, zab, kukorica, 4 ló, 2 esikó, tehén, borjú és 6 darab malacból álló ingók Uj-Palánkán alperes lakásán 1883. június 16-án reggeli 9 órakor nyilvános árverésen becsáron alul is eladatni fognak.
Az elárverezendő ingók vételára 1881. évi 60. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.
Palánka, 1883. június 8-án.
Mezey Imre,
bírói kiküldött.

Egy kereskedő gyakornok, ki rőfoskereskedésben több éven át működött s szakmáját kitünően érti, ajánlkozik valamely vidéki városban levő üzletbe gyakornoknak. Beszél magyarul, németül. Informatióval **Bergl Emil** jankováci izr. vezérantató szolgál.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üdítő ital,
kitünő hatásának bizonyult köhögésnél, gége bajoknál,
gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).
Csak az a valódi melynek címlapja és dugaszolása a mellékelt felirattal meg-egyező, azért különös figyelemre méltatandó.
30-23.

Eladandó egy egészen jó karban lévő fedeles stayer kocsi, — nemkülönben egy használt hintó. A feltételek nálam tudhatók meg.
2-1 Dr. Drakulic Pál.
Fehérenemű-varrást és himzést
úgy nemkülönben
előnyomást
6-4 a legújabb mintákkal elfogad
özv. JUBA BETTI
a Zrínyi-utca özv. Sztanojevics-féle házban,
pontos szolgálat és jutányos ár mellett.
Zombor 1883. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Hirdetmény.
Temes megyéhez tartozó 431 katasztrális holdból álló, a vasut pályától csak 20 pernyi távolságra levő birtok, vetéssel együtt, vagy ezen kívül, szabad kézből előnyös feltételek mellett eladandó.
Ezen földösszeség 290 hold kaszáló, a maradvány jó szántóföldből áll. E szántóföld kavicsos ut mellett fekszik, mellette gazdasági épület található, a közellévő több nagy városokban nevezetes marhavásárok tartanak meg.
A banknak 20,000 frt követelése 6 1/4 % kamatfizetés kötelezettsége mellett átvehető, a vételpénzmaradvány pedig megalkuvás szerint kifizetendő.
Az említett birtok, több évre hasznosbérbe is adandó. 3-3
Értekezhetni **KIRILOVICS JÁNOS** urnál **ZOMBOR**, aranygerenda utca 46. házzszám.

Enscianin
vagy
vörösborfesték
Carpené tanártól, mely bortörkölyből nyeretik, s mellyel a fehér borokat vörös, vagy a világosvörös borokat sötétvörösre lehet festeni.
Egy liter ára 1.90 lira, vagyis o. é. frt 0.76 aranyban, Conegliano allomáshoz szállítva, hordó és csomagolás nélkül, melyek jutányos áron számíttatnak.
Elküldés az összeg előleges beküldése mellett vagy utánvétellel is eszközöltetik.
Rendeléseket átvész 5-2
Brückl János
Conegliano-ban (Olaszország)

KRONDORFI
Savanyu-Kút
STEFANIA
Koronaherezagnó forrás.
Triezt, 1882. arany érem.
Főraktár:
FALCIONE GUSZTÁV
fűszerkereskedésben Zomborban.
12-5

